

MINISTÈRE DES CLASSES MOYENNES

F. 85 — 797

Arrêté royal
portant approbation du Règlement de déontologie
établi par le Conseil national de l'Ordre des Architectes

RAPPORT AU ROI

Sire,

L'article 39, premier alinéa, de la loi du 26 juin 1963 créant un Ordre des Architectes est libellé comme suit :

« A la demande du Conseil national, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, donner force obligatoire aux règles de déontologie et au règlement du stage. »

Le présent projet d'arrêté, que nous avons l'honneur de soumettre à Votre Majesté, entre dans le cadre de cette disposition puisqu'il tend à rendre obligatoire un nouveau règlement de déontologie qui a été adopté par le Conseil national de l'Ordre des Architectes.

Le règlement de déontologie antérieur puise sa force obligatoire dans l'arrêté royal du 5 juillet 1967.

Il s'avère indispensable aujourd'hui d'abroger cet arrêté et de le remplacer par un autre approuvant le nouveau règlement proposé par le Conseil national.

Certaines décisions judiciaires en effet et l'évolution de la profession font que le règlement actuellement en vigueur ne répond plus au souci de sécurité juridique des membres de l'Ordre et n'est plus exactement adapté aux pratiques professionnelles.

L'insécurité juridique trouve principalement son origine dans un arrêt de la Cour de Cassation du 23 juin 1970 estimant que l'arrêté royal du 5 juillet 1967 était entaché d'illegalité.

La Cour de Cassation a fondé sa décision sur le fait que le projet de règlement, après avoir été soumis au Conseil des Ministres et après avoir été renvoyé à l'Ordre des Architectes pour y être modifié, avait été approuvé sans nouvel examen par le Conseil des Ministres. Cette procédure avait vraisemblablement été jugée inutile parce que les modifications demandées avaient été acceptées par l'Ordre.

Par ailleurs, le Conseil d'Etat a annulé par son arrêt n° 16204 du 18 janvier 1974 le deuxième alinéa de l'article 13 et le premier alinéa de l'article 14 du règlement de déontologie. Les dispositions annulées auraient eu pratiquement pour effet d'interdire l'inscription à l'Ordre des Architectes d'ingénieurs possesseurs d'un diplôme reconnu équivalent par la loi, mais engagés dans les liens d'un contrat d'emploi avec une personne exerçant une profession que l'Ordre aurait estimée incompatible avec celle d'architecte. Pour le Conseil d'Etat, il s'agissait là de cas individuels ne nécessitant pas de mesures aussi absolues.

Placé devant la nécessité de demander l'approbation d'un nouveau règlement de déontologie, l'Ordre des Architectes a introduit dans ce nouveau règlement un certain nombre de dispositions en fonction de pratiques professionnelles nouvelles.

Et pour mieux tenir compte du caractère évolutif de la profession, il y est réservé la possibilité de préciser le règlement de déontologie au moyen de normes rendues obligatoires par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres. Il en sera ainsi, notamment, pour la norme qui fixera un tarif minimum d'honoraires.

Le règlement prévoit dès à présent pour les architectes la faculté d'exercer leur profession sous la forme de société civile professionnelle. Cette disposition produira ses effets lorsque la législation en la matière aura été adoptée.

Tout en maintenant les incompatibilités légales, la participation rémunérée des architectes à des constructions industrialisées (construction à système) et leur collaboration avec un entrepreneur (société de services immobiliers) peuvent être autorisées par le Conseil dans le cadre de recommandations édictées par l'Ordre.

De plus est confirmée l'ancienne notion de rapports entre l'architecte avec les conseils techniques. Ainsi, s'il est fait appel à un conseil technique, les honoraires de ces conseils ne se cumulent pas nécessairement avec ceux des architectes. Sous réserve de conventions particulières liant les parties, les honoraires des architectes seront calculés sur les prestations qu'ils auront fournies.

MINISTERIE VAN MIDDENSTAND

N. 85 — 797

Koninklijk besluit tot goedkeuring
van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten
vastgestelde Reglement van beroepsplichten

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

Artikel 39, eerste lid, van de wet van 26 juni 1963, houdende oprichting van een Orde der Architecten, luidt als volgt :

« De Koning kan, op verzoek van de Nationale Raad, aan de voor- schriften van de plichtenleer en aan het stagereglement bij een in Ministerraad overlegd besluit bindende kracht verlenen. »

Onderhavig ontwerp van besluit, dat wij de eer hebben aan Uwe Majesteit voor te leggen, valt binnen het raam van deze bepaling, aangezien het beoogt een nieuw reglement der beroepsplichten verplicht te stellen, dat werd aangenomen door de Nationale Raad van de Orde der Architecten.

Het vroeger reglement der beroepsplichten ontleent zijn bindende kracht aan het koninklijk besluit van 5 juli 1967.

Het lijkt vandaag de dag onontbeerlijk dit besluit op te heffen en het te vervangen door een ander waarbij het nieuw reglement, dat door de Nationale Raad wordt voorgesteld, wordt goedgekeurd.

Bepaalde rechterlijke beslissingen en de evolutie van het beroep, hebben inderdaad tot gevolg dat het reglement dat thans van kracht is, niet meer beantwoordt aan de behoefte aan rechtszekerheid van de leden van de Orde en is niet helemaal meer aangepast, aan de beroepspraktijken.

De rechtsonzekerheid vindt vooral haar oorsprong in een arrest van het Hof van Cassatie van 23 juni 1970 oordelend dat het koninklijk besluit van 5 juli 1967 onwettelijk was.

Het Hof van Cassatie steunt zijn beslissing op het feit dat het ontwerp van reglement, nadat het werd voorgelegd aan de Minister- raad en nadat het aan de Orde der Architecten werd teruggezonden om er gewijzigd te worden, goedgekeurd werd zonder een nieuw onderzoek door de Ministerraad. Deze procedure werd blijkbaar overbodig geacht omdat de gevraagde wijzigingen door de Orde aanvaard werden.

Voorts heeft de Raad van State, bij arrest nr. 16204 van 18 janua- ri 1974, het tweede lid van artikel 13 en het eerste lid van artikel 14 van het reglement der beroepsplichten vernietigd. De vernietigde bepalingen zouden vrijwel tot gevolg hebben gehad de inschrijving, bij de Orde van de Architecten te verbieden, van ingenieurs in het bezit van een door de wet gelijkwaardig erkend diploma wanneer zij een arbeidsovereenkomst hebben met een persoon die een beroep uitoefent dat de Orde onverenigbaar had geacht met dat van architect. Voor de Raad van State zou het daar om individuele gevallen gaan die niet zo'n absolute maatregelen vergen.

Daar de Orde der Architecten zich genoodzaakt zag om goedkeu- ring van een nieuw reglement der beroepsplichten te verzoeken, heeft zij hierin sommige bepalingen opgenomen in functie van de nieuwe beroepspraktijken.

En om rekening te houden met het evolutief karakter van het beroep, voorziet het reglement in de mogelijkheid het reglement der beroepsplichten nader te omschrijven door middel van bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Dit zal inzonderheid gelden voor de maatregel die het minimumbedrag van de honoraria zal bepalen.

Het reglement voorziet van nu af in de mogelijkheid, voor de architecten, hun beroep uit te oefenen in de vorm van een profes- sionele burgerlijke vennootschap. Deze bepaling zal uitwerking hebben wanneer de wetgeving ter zake zal zijn aangenomen.

Met behoud weliswaar van de wettelijke onverenigbaarheden, kunnen de bezoldigde deelneming van de architecten in de geïndus- trialiseerde constructies (systeemconstructie) en hun medewerking met een aannemer (vennootschap voor onroerende diensten) door de Raad van de Orde worden toegelaten in het raam van door de Orde uitgevaardigde aanbevelingen.

Bovendien worden de verhoudingen tussen de architect en de technische adviseurs verduidelijkt. Aldus, wanneer hij beroep doet op een technisch adviseur, worden de honoraria van deze adviseurs niet noodzakelijk met deze van de architecten samengevoegd. Onder voorbehoud van bijzondere overeenkomsten verbindend voor de partijen, zullen de honoraria van de architecten berekend worden op grond van de door hen geleverde prestaties.

Enfin, pour sauvegarder la dignité des membres de l'Ordre, l'assurance de la responsabilité professionnelle y compris la responsabilité décennale est rendue obligatoire.

Nous avons l'honneur d'être,

Sire,
de Votre Majesté,
les très respectueux
et très fidèles serviteurs,

Le Ministre des Classes moyennes,
F. GROOTJANS

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes,
E. KNOOPS

18 AVRIL 1985. — Arrêté royal
portant approbation du Règlement de déontologie
établi par le Conseil national de l'Ordre des Architectes

BAUDOUIN, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 26 juin 1963 créant un Ordre des Architectes, notamment les articles 38 et 39;

Vu la décision du 29 avril 1983 par laquelle le Conseil national de l'Ordre des Architectes a établi le Règlement de déontologie;

Vu la demande formulée auprès du Ministre des Classes moyennes par le Conseil national de l'Ordre des Architectes en date du 20 mai 1983;

Vu la délibération du Conseil national de l'Ordre des Architectes en date du 16 décembre 1983 approuvant les propositions de modifications apportées au Règlement de déontologie par le Conseil des Ministres;

Sur la proposition de Notre Ministre des Classes moyennes et de Notre Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et de l'avis de Nos Ministres, qui en ont délibéré en Conseil,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. Le Règlement de déontologie établi par le Conseil national de l'Ordre des Architectes et reproduit en annexe, a force obligatoire.

Art. 2. L'arrêté royal du 5 juillet 1967 approuvant le Règlement de déontologie établi par le Conseil national de l'Ordre des Architectes, est abrogé.

Art. 3. Le présent arrêté entre en vigueur le 1er juin 1985.

Art. 4. Notre Ministre des Classes moyennes et Notre Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes sont chargés de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 18 avril 1985.

BAUDOUIN

Par le Roi :

Le Ministre des Classes moyennes,
F. GROOTJANS

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes,
E. KNOOPS

Ten einde de waardigheid van de leden van de Orde te vrijwaren, wordt de verzekering van de beroepsaansprakelijkheid, met inbegrip van de tienjarige aansprakelijkheid, verplicht gesteld.

Wij hebben de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaars,

De Minister van Middenstand,
F. GROOTJANS

De Staatssecretaris voor Middenstand,
E. KNOOPS

18 APRIL 1985. — Koninklijk besluit tot goedkeuring
van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten
vastgestelde Reglement van beroepslichten

BOUDEWIJN, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde der Architecten, inzonderheid op de artikelen 38 en 39;

Gelet op de beslissing van 29 april 1983 waarbij de Nationale Raad van de Orde der Architecten het Reglement van beroepslichten heeft vastgesteld;

Gelet op het op 20 mei 1983 door de Nationale Raad van de Orde der Architecten bij de Minister van Middenstand geformuleerd verzoek;

Gelet op de beraadslaging van de Nationale Raad van de Orde der Architecten van 16 december 1983 houdende goedkeuring van de voorstellen omvattende de door de Ministerraad aangebrachte wijzigingen van het Reglement der beroepslichten;

Op de voordracht van Onze Minister van Middenstand en Onze Staatssecretaris voor Middenstand en op het advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgesteld en in bijlage aan dit besluit gehecht Reglement van beroepslichten heeft bindende kracht.

Art. 2. Het koninklijk besluit van 5 juli 1967 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgesteld Reglement van beroepslichten, is opgeheven.

Art. 3. Dit besluit treedt in werking op 1 juni 1985.

Art. 4. Onze Minister van Middenstand en Onze Staatssecretaris voor Middenstand zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 18 april 1985.

BOUDEWIJN

Van Koningswege :

De Minister van Middenstand,
F. GROOTJANS

De Staatssecretaris voor Middenstand,
E. KNOOPS

REGLEMENT DE DEONTOLOGIE

*Principes généraux de l'exercice de la profession*Article 1er

L'exercice de la profession d'architecte, en exprimant les aspirations de son époque et en les transposant, autant qu'il se peut, dans ce qui formera le cadre de vie et de l'activité de l'homme, tend à y sauvegarder des valeurs essentielles. Quel que soit dès lors son statut, l'architecte réglant son comportement de façon à assurer au mieux sa mission, doit témoigner d'un respect constant de tous les facteurs qui ont une incidence sur le milieu.

Il se doit de créer des œuvres qui enrichissent le patrimoine naturel et culturel, qu'il convient de sauvegarder.

L'architecte doit exercer sa profession avec compétence et diligence en respectant l'éthique professionnelle.

Champ d'application

Article 2

Le présent Règlement de Déontologie est applicable à toute personne inscrite au tableau ou sur la liste des stagiaires d'un Conseil de l'Ordre des Architectes, ainsi qu'à toute personne autorisée par l'Ordre à exercer, d'une manière occasionnelle, la profession d'architecte en Belgique, en application de l'article 8, alinéa 3, de la loi du 26 juin 1963 créant un Ordre des Architectes.

Ces personnes sont désignées dans le présent règlement sous la dénomination « architecte », sans préjuger du titre tel que défini par l'article 1er de la loi du 20 février 1939.

Article 3

Sans préjudice de l'application des lois et arrêtés, le présent règlement détermine les règles résultant de la qualité d'architecte ainsi que celles applicables à l'exercice de la profession.

Il peut en outre être précisé par des normes obligatoires, approuvées par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres sur proposition du Conseil national de l'Ordre et par des recommandations émises par le Conseil national de l'Ordre.

Formes et modalités d'exercice de la profession d'architecte

Article 4

L'architecte exerce sa profession soit en qualité d'indépendant, soit en qualité de fonctionnaire ou agent d'un service public, soit en qualité d'appointé.

Quel que soit son statut l'architecte doit disposer de l'indépendance nécessaire pour lui permettre d'exercer sa profession, conformément à la mission d'ordre public et aux règles de la déontologie, et d'assumer ainsi la responsabilité des actes qu'il accomplit.

Il informe immédiatement l'Ordre de toute modification intervenant dans son statut.

L'architecte doit adapter le nombre et l'étendue des missions qu'il accepte à ses possibilités d'intervention personnelles, aux moyens qu'il peut mettre en œuvre, ainsi qu'aux exigences particulières qu'impliquent l'importance et le lieu d'exécution de ses missions.

Article 5

L'architecte indépendant est celui qui exerce sa profession à temps plein ou à temps partiel, en dehors de tout statut de droit public ou de contrat d'emploi.

Il pratique sa profession soit isolément, soit comme collaborateur d'une ou plusieurs personnes inscrites au tableau de l'Ordre ou sur la liste des stagiaires, soit en société civile professionnelle ou en association.

L'exercice de la profession d'architecte dans le cadre d'une association ou d'une société civile professionnelle est autorisé si les statuts de ces dernières ne contiennent aucune disposition contraire au présent Règlement de Déontologie.

L'architecte désireux de constituer une association ou une société ne peut toutefois s'engager que si le Conseil de l'Ordre a reconnu la conformité du contrat ou des statuts avec les conditions fixées au présent article et compte tenu des dispositions de l'article 3.

REGLEMENT VAN BEROEPSPLICHTEN

Algemene beginselen van de uitoefening van het beroep

Artikel 1

De uitoefening van het architectenberoep, langs de uitdrukking van de eigentijdse verlangens om, en door deze zoveel mogelijk te transponeren in wat in de toekomst het levens- en het werkmilieu van de mens zal uitmaken, poogt zekere essentiële waarden veilig te stellen. Ongeacht zijn statuut legt de architect getuigenis af van een voortdurende eerbied ten aanzien van alle factoren die het milieu beïnvloeden, en moet hij zijn houding daarop optimaal afstemmen.

Hij behoort scheppingen te verwezenlijken die het natuurlijk en cultureel patrimonium dat gevrijwaard dient te worden, verrijken.

De architect moet zijn beroep uitoefenen met bekwaamheid en doeltreffendheid en met inachtneming van de beroepsethiek.

Toepassingsgebied

Artikel 2

Dit Reglement van beroepsplichten vindt toepassing op eenieder die ingeschreven is op het tableau of op de lijst van stagiairs van een Raad van de Orde van Architecten, alsmede op eenieder die door de Orde gemachtigd is om bij gelegenheid het beroep van architect in België uit te oefenen bij toepassing van artikel 8, derde lid, van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van Architecten.

Die personen worden in dit reglement aangeduid met de benaming « architect », zonder afbreuk te doen aan de titel zoals bepaald in artikel 1 van de wet van 20 februari 1939.

Artikel 3

Onverminderd de toepassing van de wetten en besluiten, stelt dit reglement de regels vast die eigen zijn aan de hoedanigheid van architect, alsmede die welke van toepassing zijn bij de uitoefening van het beroep.

Het kan bovendien nader bepaald worden in bindende normen, goedgekeurd bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit op voorstel van de Nationale Raad van de Orde, en in aanbevelingen gegeven door de Nationale Raad van de Orde.

Vormen en modaliteiten van uitoefening van het beroep van architect

Artikel 4

De architect oefent zijn beroep uit hetzij als zelfstandige, hetzij als ambtenaar of beampte van een openbare dienst, hetzij als bezoldigde.

Ongeacht zijn statuut moet de architect de nodige onafhankelijkheid hebben om zijn beroep uit te oefenen overeenkomstig de opdracht die van openbare orde is en de regels van de plichtenleer, om aldus de verantwoordelijkheid op te nemen voor de daden die hij stelt.

Hij brengt de Orde onmiddellijk op de hoogte van elke wijziging in zijn statuut.

De architect moet het aantal en de omvang van de opdrachten die hij aanneemt aanpassen aan zijn persoonlijke mogelijkheden van tussenkomst, aan de middelen die hij kan aanwenden, en aan de bijzondere eisen die de belangrijkheid en de plaats van uitvoering van zijn opdrachten meebrengen.

Artikel 5

De zelfstandige architect is diegene die, voltijds of deeltijds, zijn beroep uitoefent buiten ieder publiekrechtelijk statuut of dienstbetrekking.

Hij oefent zijn beroep uit, alleen of als medewerker van één of meer op het tableau van de Orde of op een lijst van stagiairs ingeschreven personen, of in een professionele burgerlijke vennootschap of in een vereniging.

De uitoefening van het beroep van architect in het kader van een professionele burgerlijke vennootschap of vereniging is toegelaten als de statuten ervan geen enkele beschikking inhouden die indruist tegen onderhavig Reglement van beroepsplichten.

De architect die een vereniging of vennootschap wenst aan te gaan, mag zich evenwel slechts binden indien de Raad van de Orde heeft bevestigd dat het contract of de statuten in overeenstemming zijn met de voorwaarden gesteld in dit artikel en rekening houdend met de bepalingen van artikel 3.

Article 6

L'architecte-fonctionnaire est celui qui est nommé ou engagé comme architecte par un service public tel que l'Etat, une région, une province, une commune, une intercommunale, un établissement public ou une institution parastatale.

Ceci ne concerne pas les personnes visées à l'alinéa 2 de l'article 5 de la loi du 20 février 1939 sur la protection du titre et de la profession d'architecte.

Lorsque l'architecte-fonctionnaire n'est pas amené à poser des actes d'architecte, il n'est pas tenu de s'inscrire au tableau ou sur la liste des stagiaires d'un Conseil de l'Ordre des Architectes.

Conformément à l'article 4 du présent règlement, il exerce la profession de façon effective, en toute indépendance intellectuelle et technique.

Article 7

L'architecte appointé est celui qui, totalement ou partiellement, exerce sa profession dans les liens d'un contrat d'emploi au service d'une personne physique ou morale.

L'architecte appointé doit pouvoir assumer ses responsabilités en fonction de la spécificité de la profession.

Il doit notamment veiller à ce que, dans les rapports entre son employeur et le cocontractant de ce dernier, rien ne soit contraire aux lois et règlements régissant l'exercice de la profession d'architecte; le cas échéant, il en informera son employeur.

Article 8

L'architecte appointé ne peut exercer sa profession en qualité d'indépendant que moyennant l'autorisation préalable du Conseil de l'Ordre qui statue en considération des éléments propres à la cause et notamment de la disponibilité de l'architecte envers le maître de l'ouvrage.

Conformément à l'article 5 de la loi du 20 février 1939 (modifié le 12 juin 1969), il est dérogé à cette dernière disposition en faveur de l'architecte qui a acquis la qualité de fonctionnaire ou d'agent d'une autorité publique en raison d'une fonction d'enseignement dans une matière se rapportant à l'architecture ou aux techniques de construction. Cette dérogation vaut également pour toute personne considérée comme assimilée au fonctionnaire et à l'agent d'une autorité publique.

Article 9

L'architecte qui agit en qualité d'expert doit, par la pratique de la profession, avoir l'expérience indispensable pour résoudre les problèmes qui lui sont soumis. Il veille à accomplir les missions qui lui sont confiées avec diligence, discrétion et indépendance.

*Exercice de la profession d'architecte
et incompatibilités
Rapports avec le maître de l'ouvrage*

Article 10

1° L'exercice de la profession d'architecte est incompatible avec la profession d'entrepreneur de travaux publics ou privés.

2° a) L'architecte peut cependant, en tant qu'indépendant ou sous contrat d'emploi, participer à la conception de certains matériaux, éléments ou systèmes de construction, à condition que cette participation soit approuvée par son Conseil de l'Ordre, suivant les recommandations émises par l'Ordre à ce sujet.

b) Suivant des recommandations à établir par l'Ordre, et à condition que l'architecte conserve son indépendance, il peut participer, avec un entrepreneur notamment, à une société de services immobiliers dont les statuts seront préalablement approuvés par le Conseil de l'Ordre; il respecte le prescrit de l'article 11.

3° L'architecte peut être chargé par le maître de l'ouvrage d'accomplir, au nom et pour compte de ce dernier, l'ensemble des actes qu'implique la réalisation d'une construction, sauf l'incompatibilité prévue au § 1er ci-dessus.

Le mandat spécial qu'il recevra à cette fin doit faire l'objet d'une convention écrite précisant notamment l'étendue des pouvoirs qui lui sont attribués et si le mandat est gratuit ou salarié.

La responsabilité de l'architecte en tant que mandataire est déterminée par le Titre XIII du Livre III (articles 1984 et suivants) du Code civil.

4° L'architecte peut également accepter la gérance d'immeubles et effectuer tous les actes que cette gérance comporte, sans que cette activité puisse être exercée sous forme d'une agence ou d'un bureau d'affaires.

Artikel 6

De architect-ambtenaar is diegene die aangeworven of benoemd is als architect door een openbare dienst zoals de Staat, een gewest, een provincie, een gemeente, een intercommunale, een openbare instelling of een parastatale instelling.

1 it geldt niet voor de personen bedoeld in alinea 2 van artikel 5 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect.

Wanneer de architect-ambtenaar er niet toe gebracht wordt als architect op te treden, is hij er niet toe gehouden zich in te schrijven op het tableau of op de lijst van de stagiairs van een Raad van de Orde van Architecten.

Overeenkomstig artikel 4 van onderhavig reglement oefent hij het beroep uit, in algehele intellectuele en technische onafhankelijkheid.

Artikel 7

De architect-bezoldigde is diegene die het beroep geheel of ten dele in dienst van een natuurlijke of rechtspersoon uitoefent in het raam van een arbeidsovereenkomst voor bedienden.

De architect-bezoldigde moet beschikken over de mogelijkheid zijn verantwoordelijkheid op te nemen in functie van de specificiteit van het beroep.

Hij moet er onder meer over waken dat de betrekkingen tussen zijn werkgever en diens medecontractant niet strijdig zijn met de wetten en reglementen die de uitoefening van het beroep van architect bepalen; in voorkomend geval, dient hij zijn werkgever hiervan op de hoogte te stellen.

Artikel 8

De architect-bezoldigde kan zijn beroep niet als zelfstandige uitoefenen dan met voorafgaande machtiging van de Raad van de Orde die beslist, rekening houdend met de elementen eigen aan de zaak, inzonderheid met de beschikbaarheid van de architect voor de bouwheer.

Overeenkomstig artikel 5 van de wet van 20 februari 1939 (gewijzigd op 12 juni 1969) wordt van deze laatste bepaling afgeweken ten behoeve van de architect die de hoedanigheid van ambtenaar of van beambte van een openbare instelling heeft verkregen op grond van een onderwijstaak voor een vak dat verband houdt met de architectuur of de bouwtechniek. Deze afwijking geldt eveneens voor de persoon die beschouwd wordt als gelijkgesteld met de ambtenaar er met de beambte van een openbare dienst.

Artikel 9

De architect die als deskundige optreedt, moet door zijn beroepspraktijk de nodige ervaring bezitten om de hem voorgelegde problemen op te lossen. Hij vervult de hem toevertrouwde opdrachten met bewaame spoed, discretie en onafhankelijkheid.

*Uitoefening van het beroep van architect
en onverenigbaarheden
Betrekkingen met de bouwheer*

Artikel 10

1° Het uitoefenen van het beroep van architect is onverenigbaar met het beroep van aannemer van openbare of private werken.

2° a) De architect kan nochtans als zelfstandige of onder bediendencontract deelnemen aan het ontwerpen van bepaalde materialen, elementen of bouwsystemen, op voorwaarde dat zijn deelneming goedgekeurd wordt door zijn Raad van de Orde, op grond van de door de Orde ter zake gegeven aanbevelingen.

b) Overeenkomstig de door de Orde vast te stellen aanbevelingen, en op voorwaarde dat hij zijn onafhankelijkheid behoudt, mag de architect onder meer met een aannemer deelnemen aan een vennootschap van onroerende diensten, waarvan de statuten voordragendelijk door de Raad van de Orde moeten goedgekeurd worden; hij houdt daarbij rekening met de bepalingen van artikel 11.

3° De architect mag door de bouwheer belast worden om in naam en voor rekening van deze laatste het geheel van de handelingen te verrichten die de verwezenlijking van een bouwwerk meebrengen, behoudens de onverenigbaarheid voorzien in § 1 hiervoor.

Het bijzonder mandaat dat hij daartoe ontvangt moet vastgelegd worden in een geschreven overeenkomst waarin, onder meer, de omvang van de hem toegekende volmachten wordt gepreciseerd, en of het mandaat gratis dan wel bezoldigd is.

De aansprakelijkheid van de architect als mandataris is bepaald in Titel XIII van Boek III (artikelen 1984 en volgende) van het Burgerlijk Wetboek.

4° De architect mag tevens het beheer van onroerende goederen aannemen en alle daarmee verbonden handelingen verrichten; deze bedrijvigheid mag echter niet worden uitgeoefend onder de vorm van een agentschap of van een zakenkantoor.

Article 11

L'architecte ne peut accomplir les actes réputés incompatibles par l'article 10, non seulement directement, mais aussi indirectement ou par personne interposée.

Article 12

Selon son statut, l'architecte est rétribué par honoraires, vacations, traitement ou appointements de nature à lui assurer des moyens d'existence et lui permettre d'exercer sa profession avec honneur et dignité.

Ils doivent en outre lui permettre de couvrir ses frais et notamment l'assurance de sa responsabilité professionnelle.

Le Conseil national fixe par des normes rendues obligatoires, ainsi qu'il est prévu à l'article 3, les barèmes minima d'honoraires et de vacations. Les infractions à ces dispositions donnent lieu à l'application des peines disciplinaires prévues à l'article 21 de la loi du 26 juin 1963.

Le Conseil national propose les échelles de références pour les traitements et appointements.

L'architecte qui a agi en qualité d'expert établit son état d'honoraires et frais avec modération, en tenant compte de tous les éléments de la cause, notamment de la difficulté et de l'importance de ses prestations, de l'enjeu du litige et, dans une certaine mesure, de la situation financière des parties.

Article 13

L'architecte peut faire connaître son activité au public, avec discrétion et indépendance, en s'interdisant toute publicité tapageuse.

Il veille à ce que des tiers ne se servent indûment et/ou à des fins commerciales de son nom ou de son titre.

a) Il peut faire mention de sa qualité d'architecte dans les écrits à caractère scientifique, artistique ou professionnel, ainsi qu'à l'occasion de toute intervention destinée à informer le public.

b) Dès le début des travaux et jusqu'à leur achèvement, l'architecte exerçant le contrôle de l'exécution des travaux appose sur le chantier un panneau dans les conditions déterminées par l'Ordre et indiquant le ou les noms des architectes chargés d'une mission dans l'élaboration de l'œuvre.

c) L'architecte a le droit de signer son œuvre après achèvement, pour autant que la mention se fasse avec discrétion.

d) Sans préjudice de la réglementation en la matière, l'architecte qui est chargé de négocier la vente d'un bien immobilier ne peut faire mention de sa qualité d'architecte qu'avec discrétion.

Article 14

L'architecte s'abstient de toute démarche et de toute offre susceptible de porter atteinte à la dignité de sa profession.

Il lui est notamment interdit de rechercher des travaux par des avantages quelconques consentis à des tiers, tels que des facilités ou des commissions.

Article 15

L'architecte travaillant seul, en association ou en société, assure sa responsabilité professionnelle, y compris sa responsabilité décennale.

Cette assurance pourra s'inscrire dans le cadre d'une assurance globale obligatoire pour toutes les parties intervenant dans l'acte de bâtir.

Cette assurance verra ses effets continuer pendant une période de dix années à dater de la réception, et ce pour les ouvrages terminés au moment du décès de l'assuré.

Article 16

Il veille à soumettre des projets qui restent dans les limites du programme fixé dans la mission et du budget qui en découle, tels qu'ils apparaissent dans la convention conclue entre parties.

Toute modification du programme fixé dans la convention et intervenant au cours de l'étude ou de l'exécution des travaux, doit faire l'objet d'une convention additionnelle qui en mentionnera l'incidence financière.

Artikel 11

De architect mag de bij artikel 10 als onverenigbaar aangemerkte handelingen niet rechtstreeks en evenmin onrechtstreeks of bij tussenpersoon verrichten.

Artikel 12

Naargelang zijn statuut wordt de architect vergoed door honoraria, vacaties, wedde of bezoldigingen die hem middelen van bestaan kunnen verschaffen en die hem toelaten zijn beroep uit te oefenen in eer en waardigheid.

Bovendien moeten ze hem toelaten zijn onkosten te dekken, onder meer de verzekering van zijn beroepsaansprakelijkheid.

De Nationale Raad stelt, door normen, verbindend gemaakt zoals voorzien door artikel 3, de minimumschalen van ereloon en vacaties vast. Inbreuken op deze bepalingen hebben de toepassing van de tuchtstraffen tot gevolg zoals voorzien in artikel 21 van de wet van 26 juni 1963.

De Nationale Raad stelt de referentieschalen van wedden en bezoldigingen voor.

De architect die opgetreden is als deskundige stelt zijn staat van ereloon en kosten met gematigdheid vast, en houdt rekening met alle elementen van de zaak, inzonderheid met de moeilijkheidsgraad en de omvang van zijn prestaties, en in enigerlei mate met de financiële draagkracht van partijen en met de belangen die in werkelijkheid op het spel staan.

Artikel 13

De architect mag, op discrete wijze en in onafhankelijkheid, zijn activiteit aan het publiek bekend maken; hij moet daarbij elke opdringerige reclame volstrekt vermijden.

Hij waakt erover dat anderen zijn naam noch zijn titel onrechtmatig en/of met handelsdoeleinden gebruiken.

a) Hij mag zijn hoedanigheid van architect vermelden in boeken, studies of artikelen in wetenschappelijke, kunst- of vaktijdschriften, alsook ter gelegenheid van elke tussenkomst met het oog op een informatie van het publiek.

b) Vanaf de aanvang van de werken tot en met het beëindigen ervan, laat de architect die instaat voor de controle op de uitvoering van de werken een bord aanbrengen op de werf overeenkomstig de bepalingen van de Orde ter zake. Dit bord dient de naam of namen te vermelden van de architecten die met een opdracht belast zijn bij de uitwerking van het ontwerp.

c) De architect heeft het recht om op zijn werk, na voltooiing, zijn naam aan te brengen, voor zover dit op een bescheiden wijze geschiedt.

d) Onverminderd de reglementering ter zake mag de architect die gelast wordt te onderhandelen in de verkoop van een onroerend goed, slechts op bescheiden wijze melding maken van zijn hoedanigheid als architect.

Artikel 14

De architect onthoudt zich van elke demarche en van elk aanbod waardoor de waardigheid van zijn beroep kan worden geschaad.

Het is hem onder andere verboden werk na te streven door het verlenen van voordelen aan derden zoals faciliteiten of commissies.

Artikel 15

De architect, hetzij hij alleen werkt of in vereniging of in vennootschap, verzekert zijn burgerlijke beroepsaansprakelijkheid, met inbegrip van zijn tienjarige aansprakelijkheid.

Deze verzekering zal een onderdeel kunnen vormen van een verplichte globale verzekering van alle partijen die bij de bouw betrokken zijn.

Deze verzekering zal uitwerking blijven behouden gedurende een periode van tien jaar vanaf de inontvangstneming en dit voor de werken die beëindigd zijn op het ogenblik van het overlijden van de verzekerde.

Artikel 16

Hij let erop ontwerpen voor te stellen die binnen de grenzen blijven van het in de opdracht vastgestelde programma en van de begroting die eruit voortvloeit, zoals blijkt uit de overeenkomst tussen de partijen.

Worden tijdens de studie of tijdens de uitvoering van de werken wijzigingen aangebracht aan het in de overeenkomst vastgestelde programma, dan moeten deze alle het voorwerp zijn van een bijkomende overeenkomst die er de financiële weerslag zal van vermelden.

Article 17

Il veille au respect des prescriptions légales et réglementaires applicables à la mission qui lui est confiée.

Article 18

Hormis le cas où il est appelé à témoigner en justice, il est interdit à l'architecte de révéler les secrets dont il est dépositaire par état ou par profession.

Article 19

Lorsque le client-maître de l'ouvrage construit ou fait construire un bien en vue de le vendre ou d'en céder la jouissance pour une durée de plus de neuf ans, l'architecte doit veiller aux intérêts du client dans les limites de la sauvegarde de l'intérêt public et des intérêts légitimes des utilisateurs ou des futurs acquéreurs.

Les dispositions de cet article s'appliquent aux architectes indépendants ainsi qu'aux architectes employés dont l'employeur accepte de telles missions.

Lé cas échéant, les Conseils provinciaux de l'Ordre sont habilités à prendre connaissance du contrat entre l'architecte indépendant et le maître de l'ouvrage ainsi que du contrat d'emploi entre l'architecte et son employeur.

Article 20

Pour toute mission, la convention doit être rédigée, par écrit, au plus tard lorsque la mission a été définie; cette convention doit préciser les obligations réciproques des parties, telles qu'elles résultent du présent règlement.

La convention précise parmi les missions ci-après celles dont l'architecte est chargé :

- le collationnement des données nécessaires au projet;
- l'étude du programme;
- l'esquisse et l'avant-projet;
- le dossier administratif;
- le dossier de passation de commande : plans, documents écrits et rapport d'adjudication;
- le dossier d'exécution et la mission de contrôle;
- l'assistance à la réception et la vérification des mémoires.

Article 21

En application de la loi du 20 février 1939, l'architecte ne peut accepter la mission d'élaborer un projet d'exécution sans être chargé simultanément du contrôle de l'exécution des travaux.

Il est dérogé à ce principe dans le cas où l'architecte a l'assurance qu'un autre architecte, inscrit à l'un des tableaux de l'Ordre ou sur une liste des stagiaires, est chargé du contrôle. Dans cette éventualité, il en informera l'autorité publique qui a délivré le permis de bâtir, et son Conseil de l'Ordre, en précisant le nom de l'architecte qui lui succède.

Il en sera de même si, ayant fourni un projet d'exécution, il est déchargé de la mission de contrôle par le maître de l'ouvrage.

Article 22

L'architecte, quel que soit son statut, assiste le maître de l'ouvrage dans le choix de l'entrepreneur en vue de la réalisation du projet dans les meilleures conditions de prix et de qualité.

Il attire l'attention de son client sur les garanties qu'offre l'entrepreneur.

Article 23

Dans le cas de mise en adjudication des travaux et autres formes d'attribution des marchés, l'architecte veillera à l'égalité de chances des concurrents, tout en assistant le maître de l'ouvrage comme prévu à l'article 22.

Rapports de l'architecte avec les conseils techniques

Article 24

Lorsqu'il est fait appel à un conseil technique, l'architecte doit faire constater par écrit la mesure de l'intervention de ce conseil de façon à définir, préalablement à toute prestation, les rôles respectifs et les responsabilités de tous les praticiens y compris les assurances, compte tenu notamment des dispositions des articles 1792 et 2270 du Code civil.

Artikel 17

Hij waakt over het naleven van de wettelijke en reglementaire bepalingen die van toepassing zijn op de hem toevertrouwde opdracht.

Artikel 18

Buiten het geval dat hij geroepen wordt om in rechte getuigenis af te leggen, is het aan de architect verboden de geheimen waarvan hij uit hoofde van zijn staat of beroep kennis draagt, bekend te maken.

Artikel 19

Wanneer de cliënt-bouwheer een goed bouwt of laat bouwen om het te verkopen of het gebruik ervan af te staan voor een duur van meer dan negen jaar, moet de architect de belangen van de cliënt dienen voor zover deze in overeenstemming te brengen zijn met de vrijwaring van het openbaar belang en van de gewettigde belangen van gebruikers of van toekomstige verwervers.

De beschikkingen van dit artikel zijn van toepassing zowel op de zelfstandige als op de bezoldigde architecten wier werkgever dergelijke opdrachten aanvaardt.

Desgevallend zijn de provinciale Raden van de Orde bevoegd om kennis te nemen van het contract tussen de zelfstandige architect en de bouwheer en ook van het bediendencontract tussen de architect en zijn werkgever.

Artikel 20

Voor iedere opdracht dient de overeenkomst schriftelijk te worden opgesteld, ten laatste op het ogenblik dat de opdracht bepaald werd; deze overeenkomst moet duidelijk de wederzijdse verplichtingen der partijen bepalen, zoals zij uit onderhavig reglement voortvloeien.

De overeenkomst bepaalt onder de hierna vermelde opdrachten deze waarmee de architect belast is :

- het collationeren van de gegevens die nodig zijn voor het ontwerp;
- de studie van het programma;
- de schets en het voorontwerp;
- het administratief dossier;
- het dossier voor de bestelling : plannen, geschreven documenten en verslag van de aanbesteding;
- het uitvoeringsdossier en de opdracht voor de controle der werken;
- de bijstand bij de oplevering en het nazicht der rekeningen.

Artikel 21

In toepassing van de wet van 20 februari 1939, mag de architect de opdracht voor het opmaken van een uitvoeringsontwerp niet aanvaarden zonder tegelijkertijd te zijn belast met de controle op de uitvoering der werken.

Van dit beginsel wordt afgeweken wanneer de architect de verzekering heeft dat een ander architect, ingeschreven op een tableau of op een lijst van stagiairs, met de controle belast is. In dit geval geeft hij hiervan kennis aan het openbaar bestuur dat de bouwtoelating heeft verleend, evenals aan zijn Raad van de Orde, en deelt de naam mee van de architect die hem opvolgt.

Hij zal op dezelfde wijze handelen wanneer hij, na een uitvoeringsontwerp te hebben afgeleverd, door de bouwheer van de controleopdracht wordt ontheven.

Artikel 22

Wat ook zijn statuut weze, staat de architect de opdrachtgever bij in de keuze van de aannemer met het oog op de verwezenlijking van het ontwerp in de beste voorwaarden naar prijs en kwaliteit.

Hij vestigt de aandacht van zijn cliënt op de waarborgen welke de aannemer biedt.

Artikel 23

Bij aanbesteding van de werken, en ook wanneer de toewijzing van opdrachten op een andere wijze geschiedt, zal de architect erover waken dat alle mededingers gelijke kansen hebben, en zal hij de bouwheer bijstaan, zoals voorzien in artikel 22.

Betrekkingen van de architect met de technische adviseurs

Artikel 24

Wanneer beroep gedaan wordt op een technisch adviseur moet de architect, voorafgaandelijk aan elke prestatie, de omvang van de tussenkomst van deze adviseur schriftelijk laten vastleggen, evenals de respectieve rol en verantwoordelijkheid van ieder practicus met inbegrip van de verzekeringen, hierbij onder andere rekening houdend met de beschikkingen van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek.

Ladite convention déterminera également le montant et les modalités de la rémunération du conseil technique.

Lorsqu'il est fait appel à un conseil technique, l'architecte conserve toutes les prérogatives de sa mission.

Rapports avec les autres architectes

Article 25

L'architecte fait preuve de confraternité et de loyauté.

Il juge l'œuvre de ses confrères en toute objectivité, et doit également admettre que les confrères critiquent son œuvre dans le même esprit.

Il s'abstient d'une manière générale de toutes pratiques tendant à nuire à ses confrères dans leur situation professionnelle.

Article 26

Dans le cas où, pour quelque motif que ce soit, un architecte est appelé à succéder à un confrère, il est tenu d'en informer ce dernier par écrit, ou, en cas de décès, les ayants droit de ce dernier par lettre recommandée, et de s'enquérir des inconvénients qui pourraient en résulter.

L'architecte appelé à succéder doit, préalablement, en informer son Conseil provincial en lui faisant connaître l'étendue de sa mission.

L'architecte ne peut, sans accord préalable de son Conseil provincial, agir avant de s'être assuré de ce que les honoraires dus à son prédécesseur ont été réglés à ce dernier ou à ses ayants droit.

En cas de différend ou d'urgence particulière, les Conseils provinciaux peuvent accorder à l'architecte pressenti par le maître de l'ouvrage, l'autorisation d'accomplir tout ou partie des actes de la mission proposée.

En cas de litige sur le taux des honoraires, le Conseil provincial compétent peut faire consigner une somme jusqu'à ce qu'il ait statué à cet égard.

L'architecte ou ses ayants droit transmettent à l'architecte qui succède le dossier complet ainsi que tous les renseignements et documents utiles en leur possession.

Article 27

Si plusieurs architectes coopèrent, pour le tout ou en partie, à l'exécution d'une même mission ou à une mission de conseil technique, leurs rapports doivent être empreints de confraternité, dans un esprit total de collaboration.

Ces architectes se communiquent tous les renseignements et documents dans l'intérêt de la mission et de la coopération.

Rapports de l'architecte avec l'Ordre

Article 28

L'architecte ne peut décliner la compétence du Conseil provincial dont il relève lorsque l'intervention de ce Conseil a été sollicitée par le maître de l'ouvrage en vertu de l'article 18 de la loi du 26 juin 1963.

Article 29

Sur simple demande de son Conseil provincial l'architecte communique, dans les affaires qui le concernent, tous renseignements et documents nécessaires à l'accomplissement de la mission du Conseil de l'Ordre.

Concours

Article 30

L'architecte peut participer à un concours qui le met en concurrence avec d'autres architectes sur base de la qualité des projets, et si les dispositions réglementaires de ce concours sont compatibles avec l'honneur et la dignité de la profession.

Par contre, l'architecte doit s'abstenir de toute participation à un appel d'offres public ou privé, visant à mettre en concurrence des architectes sur le prix de leurs prestations.

La participation de l'architecte à un appel d'offres-concours, qui porte à la fois sur l'établissement d'un projet et son exécution n'est admissible que si les conditions ou dispositions de ce marché ne dérogent en rien aux lois et règlements régissant la profession d'architecte, notamment en ce qui concerne l'indépendance correspondant à la spécificité et à la finalité de la mission de l'architecte.

De genoemde overeenkomst zal eveneens het bedrag en de modaliteit der vergoeding van de technische adviseur bepalen.

Wanneer beroep gedaan wordt op de medewerking van een technisch adviseur, behoudt de architect alle prerogatieven van zijn opdracht.

Betekkingen met de andere architecten

Artikel 25

De architect geeft blijk van collegialiteit en loyautéit.

Hij beoordeelt het werk van zijn confraters in alle objectiviteit en moet eveneens aanvaarden dat zijn werk in dezelfde geest door zijn confraters beoordeeld wordt.

In het algemeen onthoudt hij zich van elke praktijk die zijn confraters in hun beroepssituatie zou schaden.

Artikel 26

Indien een architect, om welke reden ook, gevraagd wordt een confrater op te volgen, moet hij deze daarvan schriftelijk inlichten, of in geval van overlijden zijn erfgenamen bij aangetekend schrijven, en dient hij te vragen naar de bezwaren die daaruit zouden kunnen voortvloeien.

De opvolgende architect dient dit voorafgaandelijk aan zijn provinciale Raad mee te delen, en zijn opdracht te omschrijven.

Zonder voorafgaande toestemming van zijn provinciale Raad, mag de architect niet optreden vooraleer hij zich ervan vergewist heeft dat de honoraria, verschuldigd aan zijn voorganger, betaald werden aan deze laatste of aan diens rechthebbenden.

Indien er betwistingen ontstaan of bij hoogdringendheid kunnen de provinciale Raden aan de architect die door de opdrachtgever wordt aangesproken, machtiging verlenen om de voorgestelde opdracht geheel of gedeeltelijk uit te voeren.

In geval van betwisting over het bedrag van de erelonen kan de bevoegde provinciale Raad een bedrag in consignatie laten deponderen totdat hij uitspraak zal gedaan hebben.

De architect of zijn erfgenamen bezorgen aan de opvolgende architect het volledig dossier alsook alle nodige inlichtingen en documenten in hun bezit.

Artikel 27

Indien meerdere architecten samenwerken, voor het geheel of voor een gedeelte, aan de uitvoering van eenzelfde opdracht, of aan een opdracht als technisch adviseur, moeten hun betrekkingen gekenmerkt zijn door een volledige geest van samenwerking.

Deze architecten wisselen alle inlichtingen en documenten uit in het belang van de opdracht en van de samenwerking.

Betekkingen van de architect met de Orde

Artikel 28

De architect kan de bevoegdheid van de provinciale Raad waarvan hij afhangt niet afwijzen, wanneer om de tussenkomst van deze Raad wordt verzocht door de opdrachtgever in toepassing van artikel 18 van de wet van 26 juni 1963.

Artikel 29

Op eenvoudige vraag van zijn provinciale Raad deelt de architect, in zaken die hem betreffen, alle inlichtingen en documenten mee welke nodig zijn bij het vervullen van de opdracht van de Raad van de Orde.

Wedstrijden

Artikel 30

De architect mag deelnemen aan een wedstrijd die hem in concurrentie brengt met andere architecten op basis van de kwaliteit der ontwerpen, en indien de reglementaire schikkingen van deze wedstrijd verenigbaar zijn met de eer en de waardigheid van het beroep.

Integendeel moet de architect zich onthouden van elke deelneming aan een openbare of private offertevraag die de architecten onderling in concurrentie zou brengen aangaande de prijs van hun prestaties.

De deelneming van de architect aan een wedstrijd-offertevraag, die tegelijkertijd het opmaken van een ontwerp en de uitvoering ervan omvat, is enkel toegelaten wanneer de voorwaarden of beschikkingen van deze opdracht in niets afwijken van de wetten en reglementen die het beroep van architect beheersen, onder meer betreffende de onafhankelijkheid overeenstemmend met de specifieke aard en het einddoel van de architectenopdracht.

Droits intellectuels

Article 31

L'architecte, auteur d'une création ou d'une invention, est en droit de percevoir à ce titre des droits d'auteur et de brevet et d'en tirer un juste profit.

L'architecte qui développe des techniques ou des procédés nouveaux peut les protéger par des brevets ou autres moyens légaux. Il peut prêter sa collaboration à l'exploitation de ces brevets et droits, à condition qu'ils ne soient pas de nature à mettre son indépendance en jeu.

Sous réserve de ce qui précède, il autorisera ses confrères à faire usage de son invention.

Vu pour être annexé à l'arrêté royal du 18 avril 1985.

Le Ministre des Classes moyennes,
F. GROOTJANS

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes,
E. KNOOPS

MINISTERE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL

F. 85 — 798

22 AVRIL 1985. — Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 11 mai 1977 instituant la Sous-commission paritaire pour le secteur des petites marchandises dans l'industrie et le commerce du diamant, fixant sa dénomination et sa compétence et fixant le nombre de ses membres (1)

BAUDOUIN, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, notamment l'article 37;

Vu l'arrêté royal du 11 mai 1977 instituant la Sous-commission paritaire pour le secteur des petites marchandises dans l'industrie et le commerce du diamant, fixant sa dénomination et sa compétence et fixant le nombre de ses membres, notamment l'article 1er;

Vu la demande de la Commission paritaire de l'industrie et du commerce du diamant;

Vu l'avis du Conseil d'Etat;

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Emploi et du Travail,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1er. L'article 1er de l'arrêté royal du 11 mai 1977 instituant la Sous-commission paritaire pour le secteur des petites marchandises dans l'industrie et le commerce du diamant, fixant sa dénomination et sa compétence et fixant le nombre de ses membres, est remplacé par la disposition suivante :

« Article 1er. Pour le façonnage de diamants dont le poids est inférieur à 0,75 carat brut, il est institué une sous-commission paritaire, dénommée « Sous-commission paritaire pour le secteur des petites marchandises dans l'industrie et de commerce du diamant », compétente pour les employeurs et leurs travailleurs en général, à savoir les ouvriers, les apprentis et les employés techniques, ceux-ci étant les employés occupés au façonnage, sous quelque forme que ce soit, de diamants dont le poids est inférieur à 0,75 carat brut. »

Art. 2. Notre Ministre de l'Emploi et du Travail est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 22 avril 1985.

BAUDOUIN

Par le Roi :

Le Ministre de l'Emploi et du Travail,
M. HANSENNE

(1) Références au *Moniteur belge* :

Loi du 5 décembre 1968, *Moniteur belge* du 15 janvier 1969.

Arrêté royal du 11 mai 1977, *Moniteur belge* du 7 juillet 1977.

Intellectuele rechter

Artikel 31

De architect, auteur van een creatie of van een uitvinding, is ertoe gemachtigd hiervoor auteursrechten en brevetrechten te ontvangen en er een degelijk profijt uit te halen.

De architect, die nieuwe technieken of procédés ontwikkelt, mag deze beschermen door brevetten of andere rechtsmiddelen. Hij mag zijn medewerking verlenen aan de exploitatie van genoemde brevetten en rechten, op voorwaarde dat hierdoor zijn onafhankelijkheid niet in het gedrang komt.

Onder voorbehoud van hetgeen voorafgaat, zal hij zijn confraters machtigen van zijn uitvinding gebruik te maken.

Gezien om te worden gevoegd bij het koninklijk besluit van 18 april 1985.

De Minister van Middenstand,
F. GROOTJANS

De Staatssecretaris voor Middenstand,
E. KNOOPS

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

N. 85 — 798

22 APRIL 1985. — Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 1977 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Subcomité voor de kleinbranche in de diamantnijverheid en -handel en tot vaststelling van het aantal leden ervan (1)

BOUDEWIJN, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, inzonderheid op artikel 37;

Gelet op het koninklijk besluit van 11 mei 1977 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Subcomité voor de kleinbranche in de diamantnijverheid en -handel en tot vaststelling van het aantal leden ervan, inzonderheid op artikel 1;

Gelet op het verzoek van het Paritair Comité voor de diamantnijverheid en -handel;

Gelet op het advies van de Raad van State;

Op de voordracht van Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Artikel 1 van het koninklijk besluit van 11 mei 1977 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Subcomité voor de kleinbranche in de diamantnijverheid en -handel en tot vaststelling van het aantal leden ervan, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 1. Voor het bewerken van diamant met een lager gewicht dan 0,75 karaat ruw, wordt een paritair subcomité opgericht, genaamd « Paritair Subcomité voor de kleinbranche in de diamantnijverheid en -handel », dat bevoegd is voor de werkgevers en hun werknemers in het algemeen, te weten de werklieden, de leerlingen en de technische bedienden, namelijk de bedienden die tewerkgesteld worden aan het bewerken, onder welke vorm ook, van diamant met een lager gewicht dan 0,75 karaat ruw. »

Art. 2. Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 22 april 1985.

BOUDEWIJN

Van Koningswege :

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid,
M. HANSENNE

(1) Verwijzingen naar het *Belgisch Staatsblad* :

Wet van 5 december 1968, *Belgisch Staatsblad* van 15 januari 1969.

Koninklijk besluit van 11 mei 1977, *Belgisch Staatsblad* van 7 juli 1977.